

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Katoličanom dežele kranjske.

Meseca septembra (12. do 15.) se bode vršil v cesarskem mestu Dunaju 23. mednarodni evharistični kongres. To veliko slavlje bode po svojem obsegu in sijaju tekmovalo z velikimi kongresi, ki so se v proslavo sv. Rešnjega Telesa zadnja leta vršili v Madridu, Montrealu, Londonu, Kolinu in drugih svetovnih mestih. Zopet bodo prišli od blizu in daleč odposlanci vseh narodov in dežel, da javno in slovesno izpričajo svojo vero v pričujočnost našega božjega Zveličarja v presvetem Rešnjem Telesu, da mu izkažejo svojo ljubezen in češčenje. Gre torej izključno le za versko slovesnost, ki bode gotovo močno poživila našo versko vnemo, naš pogum in našo požrtvovalnost. Ali je treba še posebnega opomina za katoliške Slovence, da se tega svetovnega evharističnega kongresa v častnem številu udeležijo? — Saj je ljubezen in češčenje najsvetejšega zakramenta posebno pri nas globoko vkořenjena v srcih vernikov, kjer brezštevilne cerkve pričajo o verski vnemi naših prednikov, kjer nešteta sv. obhajila, izpostavljenja Najsvetejšega, evharistične procesije in drugi zakramentalni obhodi dokazujejo živo vero našega ljudstva in kjer „Večna molitev“ po vseh naših župnijskih cerkvah podnevi in ponoči zbira neštete trume častivcev okoli evharističnega prestola božjega Zveličarja. — Treba je torej, da to svojo vero in češčenje izkažemo tudi javno in slovesno na zgodovinsko pomenljivem mestu, na Dunaju, v pričlo vse cesarske hiše in vpricho odposlancev vseh narodov sveta. — Svetovni evharistični kongres bodo pač obiskali zastopniki najrazličnejših narodov in držav, vendar, ker se le-to vrši na avstrijskih tleh, je treba, da so posebno v velikem številu zastopani narodi avstrijske države. Zato so prijave za mnogoštevilno udeležbo došle osrednjemu odboru na Dunaju že skoraj iz vseh avstrijskih kronovin. Tudi mi katoliški Slovenci ne smemo biti zadnji pri tem slavju, ki bode zopet pričalo, da je verska, katoliška misel tista vez, ki družijo vse narode mnogojezične Avstrije v skupno celoto. — V ta namen vas vabimo, katoliški Slovenci, da se letošnjega svetovnega evharističnega kongresa na Dunaju udeležite mnogoštevilno, da si v tistih slovesnih, pomenljivih dneh skupno izprosimo blagoslova od božjega Zveličarja za naše družine in naše ljudstvo, cesarja in domovino.

V Ljubljani, 25. aprila 1912.

Za pripravljalni odbor gospodov: Dr. Ivan Šusteršič, deželni glavar, častni predsednik. Dr. Josip Gruden, stolni kanonik, predsednik. Dr. Fran Detela, c. kr. vladni svetnik in gimn. ravn. v p., I. predsednika namestnik: dr. Viljem Schweitzer, advokat; II. predsednika nam. Janez Kalan, župnik; tajnik: Bogomil Remec, ravnatelj trg. šole. Dr. Franc Ušeničnik, prof. bogoslovja. Dr. Janez Ev. Zore, prof. bogosl. Josip Kosler, posestnik, Engelbert Jeločnik, uradnik. Andrej Zupanc, stolni vikar.

Za gospejni odbor: Kneginja Kristina Windischgrätz, častna predsednica. Exc. baronica Karla Schwarz, predsednica; grofica Ise Chorinsky, I. nam. preds.; Bogomila dr. Šusteršičeva, II. nam. preds.; Exc. Jenny Kusmanek, grofica Gabriela Auersperg, Franja Eberl, Jospina Jeglič, Viljemina Josin, tajnica.

Gospodarstvo.

Čmerika na letošnjih travnikih.

Letos so naši travniki sem in tja polni čmerike. Toliko je je, kakor bi jo mestoma kdo nalašč nasejal. Ljudje pravijo, da v takih letih ni dosti sena. Četudi ta plevel sam na sebi ne more biti merodajen za večjo ali manjšo

vrednost travniške letine, vendar je prav gotovo, da nam ta plevel veliko škoduje, ako se pokaže v takih množinah, kakor se to letos opazuje po naših travnikih. Po eni strani nam škoduje s svojo bohotno rastjo, namreč s tem, da potiska na stran in izpodriva druge koristnejše travniške rastline, po drugi strani nam daje pa s tistim svojim širokim listjem prav slabo krmo, ki se tudi dobro sušiti ne da. Vrh vsega tega nam ta plevel napravi vse polno drobnega semena, ki je naravnost strupeno. Sredi med listjem tiči sad, ki se pokaže v podobi trioglate glavice in ki se navadno razpoči pred košnjo, tako da je v košnji že vse seme po tleh raztrošeno.

Zaradi strupenega semena pa tudi zaradi drugih slabih lastnosti moramo to rastlino zatirati in pokončevati, kjer jo dobimo in prav sedaj je najugodnejša prilika za to. Čmerika ali podleseček, tudi ušivec, kakor ji pravijo naši ljudje, napravlja globoko v zemlji čebulo. V pozni jeseni požene nežni cvet podoben spomladnemu žefranu, spomladi pa nastavi bohotno rastoče, široke in temnozeleno liste. Najbolj bi bilo, da bi se ta škodljiva rastlina iztrebila s čebulo vred. Ker pa to ni mogoče, naj se preganja s tem, da se izrije listje s srčnim pognankom vred kolikor mogoče globoko iz zemlje. Najboljši čas je sedaj, ko začne rastlina nastavljeti svoj plod. Ako bi nam rastlina, ki smo jo izrili, pozneje še enkrat pognala iz čebule, naj se drugič izrije. Na ta način čebula oslabi in usahne.

Trud, ki ga imamo z zatiranjem tega plevela, ni velik. To delo opravlja prav lahko naša mladina. Ne puščajmo tedaj naših travnikov v nemar, ki so hvaležni za vsako dobro delo, ki ga na njih opravimo! —r—

Trgovina in obrt.

Padanje cene pri živini.

Cena živine je v zadnjem času padla. To čutimo čim dalje bolj po naših sejmovih. Zahvaliti se imamo za to posledicam pooblastilnega zakona, ki ga je sklenila naša država z balkanskimi deželami zaradi vpehavanja govejega in prasičjega mesa. Kakor se glase poročila iz Belgrada, se iz Srbije v zadnjih mesecih veliko mesa vpehuje. Od 1. januarja naprej se je vpehalo iz Srbije 40.000 prasičev in 16.000 volov v našo državo. In kakor se sodi, bo do srede tega meseca vpehanih vseh 50.000 prasičev, za katere se je pogodba od strani naše države sklenila.

Ker je mogoče, da bi se s pomočjo pooblastilnega zakona dobilo še več živine iz Srbije oziroma iz drugih balkanskih dežel, bo treba vsem prizadetim krogom paziti na to, da se ne oškoduje naša živinoreja z uvažanjem preoblega mesa iz balkanskih dežel. Vsako padanje živinske cene bi močno prizadelo našo živinorejo in bi posameznim živinorejcem in celi živinoreji veliko več škodovalo kakor bo koristila tista državna podpora, ki je namenjena za celo kranjsko deželo in ki znaša 133.442 K. Ta podpora je majhna in v nobenem razmerju s škodo, katero bi trpela naša živinoreja, če bi se cena živine znižala. Najbolj bi to občutili pri nas na Dolenjskem, ker smo mali posestniki, mali živinorejci, katerim

se vsaka izguba veliko bolj pozna kakor večjim in imovitejšim posestnikom drugih krajev in dežel.

Prasičja kupčija se je v zadnjem času obrnila na slabše. Mladi prasiči in praseta imajo nizko ceno. Blaga je dosti, kupca pa malo. Cene prasetom so bile skoraj tako nizke kakor jeseni. Praseta od seska so se dobila po 10 K na zadnjem mesečnem semnju. Pa tudi pri pitanih prasičih se cene znižujejo in znesejo pri 100 kg po 1 K 12 h in pri bolj debelih po 1 K 16 h. Debelih prasičev zdaj zmanjkuje, delati bo pa na to tudi po naših krajih, da bomo prodajali rejene prasiče tudi s težo 70 do 100 kg, toraj v zgodnejši starosti. Čim hitreje se bo denar obračal, tem bolje za nas. Prasiči v tej starosti dajejo najboljšo pečenko.

Kupčija z volmi je glede cene precej padla. Za 60 do 80 K in več je razlika pri volih. Mlada goved je tudi padla v ceni. Najbolj se drže krave v svoji vrednosti. Poraba mleka je čim dalje večja, povsod ga primanjkuje. To se čuti posebno ob novi železnični progi, kjer se mleko baje lahko prodaja po 24 h liter.

Cena pšenici in deželnim pridelkom se trdno drži. Pšenična moka je zopet v ceni poskočila, pri boljših vrstah za 20 h pri 100 kg. Trdna in dobra cena se drži tudi ovsu in turšice. Pri ajdi in prosu je cena celo nekoliko višja od zadnjic. Mernik ajde se je dobil na novomeškem trgu po 470 K (100 l 15 K 16 h) in mernik prosa za 490 K (100 l 15:80 K).

Ljubljanske cene so pri 100 kg sledeče: Pšenica 24 K 15 h, rž 21 K, ječmen 20 K 25 h, oves 23 K 16 h, turšica 22 K 25 h, pšenična moka št. 0 36 K 80, ržena moka 34 K, turšična moka 26 K 50 h, dalje pri 1 kg fižol 44 h, kaša 32 h, ajda 44 h, krompir 15 h. 100 kg sena stane 7 K 50 h, detelja ravno toliko.

Cena otrobom. Debeli otrobi stanejo 17 K, drobni otrobi 16:50 K pri 100 kg.

Cena jajc je znašala na zadnji sejmici po 40 h za 8 jajc.

Na pomoč „Slovenski Straži“!

Na vsa slovenska rodoljubna srca se tem potom obračamo s prošnjo za pomoč „Slovenski Straži“. „Slovenska Straža“ ima izvršiti ob mejah nujne zadeve, dohodki pa so od zadnjega občnega zbora manjši, kot pa neizogibni, najnujnejši izdatki.

Zato pa naj se hitro zgage sleherna radodarna slovenska roka, vsak naj daruje po svojih premoženjskih razmerah ter naj pozove tudi svoje prijatelje in znanke, da se mu pridružijo z darovi. Nabirajte za „Slovensko Stražo“ tudi v družbah ob vsaki veselji ali žalostni priliki.

Današnji številki „Dol. Novic“ smo priložili položnice „Slovenske Straže“ in prosimo naj vsaka položnica pride vsaj z malim zneskom nazaj „Slovenski Straži“ kot dokaz naše ljubezni do domovine. Naj bi se pri nas vseh uresničile besede Slomškove: „Dam narodu, kar imam.“ Ker je pomoč „Slovenski Straži“ nujna, naj bo tudi naša pomoč hitra in vsestranska!

Pod svobodnim solncem.

Novomeške občinske volitve leta 1911.

Dne 17. aprila 1912 se je vršila obravnava radi mestnih občinskih volitev pri c. kr. upravnem sodišču na Dunaju. Kakor znano, so lansko jesen liberalni listi mnogo pisarili o dotičnih volitvah, postavljali S. L. S., ki je lani prvič posegla v volivno borbo, v najslabšo luč, povsod so vohali klerikalnega zmaja, ki hoče zatemniti „svobodno solnce“, ki je dotlej tako prijazno sipalo blagodejne žarke čez dolensko metropolo. In „napredna“ stranka se je res dala omamiti sirenskimi glasovom ter vsekako hotela zabraniti somišljenikom S. L. S. dostop v mestno hišo, kar se jej je s terorizmom in nezakonitostjo tudi posrečilo. Da se je S. L. S. borila za zakonitost in se ni šlo za kake osebnosti, ampak za postavna načela, se razvidi iz pravoreka c. kr. upravnega sodišča. Tega se lahko prepričajo juristi, kakor drugi volivci, pa tudi vsi čitatelji „Dolenjskih Novic“ bodo razvideli, da so one poročale golo istino o volivni kampanji. Da se bo vsa zadeva ložje umevala, moramo objaviti tudi naš priziv, na katerem sloni vsa poznejša obravnava in sodni ukrep.

V reklamacijski komisiji so bili gg.: župan dr. Schegula, not. kandidat Vašič, meščani Bergmann, Brunner, Umek. — Naša uloga na mestno županstvo se je glasila:

Podpisana volivca predlagata proti razsodbam reklamacijske komisije v zmislu § 17 a in 17 b obč. vol. reda nastopni priziv:

A.) V I. razredu je pod tekočo št. 2 upisana kot volilec: „Mestna občina“. Vzdržuje se reklamacija, ker po § 1 al. 2 (cf. § 5) občina ni vsporedena „državi, deželi“, torej je postavoda-

jalec ni nameraval vsprejeti med volivne upravičence. Ona nima volivne pravice v lastni občini. Zato naj se izbriše iz imenika.

Pod t. št. 56 je upisan Franc Goleš s predpisanim davkom 103:20 K. Ker g. Golešu ni bil le predpisan davek več let nazaj, nego ga je faktično tudi plačeval za l. 1911, on spada med upravičence, zato naj ostane upisan. Vsekako pa mora biti upisan v III. razredu.

V II. razredu je pod št. 50 upisan Josip Škerlj, črvljar v Ljubljani. Ker je pa ta umrl in se tvrdka najbrž kako drugače glasi, naj se izbriše izmed upravičencev.

Pod št. 235 je upisan Jan Pacak, a ker on v zmislu § 15 c „nima rednega bivališča vsaj že eno leto v občini“, ampak biva v Kandiji, ne spada v mestni volivni imenik; naj se torej črta.

Isto velja glede t. števil: (Tu sledé imena dotičnih uradnikov, profesorjev itd.) in sicer: t. števil: 236, 238, 242, 243, 250, 254, 259, 261, 265, 266, 286, 287, 288.

Pod št. 292 je upisan dr. Cel. Jelenc, odvetniški koncipijent. Tudi ta gospod ne spada v imenik, ker je prekinil svoje redno bivališče. Bil je namreč v Trstu, da prestane sodno prakso, vsled tega je prekinil svojo prejšnjo službo, odpovedal stanovanje ter ni imel bivališča v Novem Mestu, in še le po vrnitvi iz Trsta biva od febr. 1911. tu. Naj se torej izbriše.

V mestni občini ne stanujejo: tek. št.: 301, 302, 304, 313, 314, ki naj se vsi izbrišejo. — Tako je bilo v sličnih slučajih glede uradnikov razsodeno že drugod, n. pr. v Litiji, ker so stanovali v drugih občinah.

Komisija je pod t. št. 336 upisala Gustava Leitgeb za II. ozir. III. razred. A ker stanuje v Kandiji, naj se izbriše. — Vsi dotičniki imajo v zmislu zakona volivno pravico v šmihelski občini. Ta naš nazor potrjuje tudi dejstvo, da morajo uradniki, bivajoči v Kandiji, ako pošljejo svoje otroke v mestne šole, plačevati šolnino, torej jih županstvo samo ne smatra za meščane.

B.) Kar se pa tiče dr. Slančevih reklamacij sploh, izjavlja sopolodpisane kanonik Žlogar, da se mu zdí vsa ta zadeva zelo misteriozna in sicer iz naslednjih razlogov:

1.) Reklamacije so najbrž dospele prepozno, kar se sme sklepati iz te okoliščine, da jih je županstvo uknjižilo, kakor je razvideti iz s stampiljo pritisnene prezentacije dd. 23. sept. daši je bil zakoniti obrok 22. sept. med uradnimi urami to je: takrat do 5. ure popoldne. Podpisane je bil 22. sept. v uradu okrog polpete ure, oddavši svoje reklamacije. Ako so bile dr. Slančeve prej oddane, bi bile tudi prej registrirane z datumom 22. sept. Res pa stoji pod župansko prezentacijo še z drugačno tinto pritisneno: Uloga došla 22/9.

2.) Sopolodpisana v menenju potrjuje nadaljna okoliščina, da je dr. Slanc s pravilno ulogo d. prs. 22. sept., št. 1784 svoje reklamacije umaknil; iz česar bi se dalo sklepati, da je imel morda dr. S. najbrže sam pomisleke. — Še bolj pa je podpisane potrjen v svojem menenju,

3.) ker je dr. Slanc — še le takrat, ko je reklamacijska komisija že 29. sept. delovala in potem 30. sept. nadaljevala — na malem lističu, popisanem s svinčnikom, pod 2.) omenjeno umaknitev zopet preklinal.

Ta listič je datiran in prezentiran dd. 30./9. št. 1805. Ali to bi bila zopet nova reklamacija po preteklem obroku. Ti razlogi vzbujajo podpisancu menenje, da se morda ni zakonito postopalo.

Vsled tega predlagam, da se vse dr. Slančeve reklamacije kot neveljavne zavrnejo in dotične poprave reklamacijske komisije črtajo.

C.) Omenjeno bodi še, da kanonik Žlogar dne 4. okt., hoteč upogledati razsodbe o reklamacijah v zmislu županskega oklica dd. 3. okt. ni našel popravljenih imenikov razgrnjenih, ampak je moral čakati kake četrte ure, da so se ključji dobili in so se mu potem akti deloma pokazali.

Oziraje se na vse te okoliščine prosita podpisana volivca: Slavno županstvo naj rači ta priziv predložiti c. kr. okrajnemu glavarstvu, da veleslavnoisto razsodi ter potrebne premembe volivnega imenika v vseh treh razredih blagovoli odrediti.

Novo Mesto, 11. okt. 1911.

Anton Žlogar, kanonik. Karel Supin, vikar. (Dalje.)

Zabavi in pouku.

Prvi slovenski oratorij. (Konec.)

Novomesto je imelo takrat dve godbi, meščansko in vojaško. Vsaki teden je bila gotovo trikrat godba na javnem trgu in to je bilo za dijake ugodno, ker se jim je likal okus in glasbeni

čut. Franc je stanoval blizu vojašnice (sedaj okrožna sodnija); vsaki dan dopoldne in popoldne je poslušal skušnje vojaške godbe in si zapomnil skladbe. Tudi so v hiši njegovih staršev občevali glasbeni veščaki in to je močno vplivalo nanj. Bili so krasni, patrijarhalni časi, ko so dijaki med godbo „linirali“ trg, profesorji pa so sedeli na stolah kramljali z odličnimi meščani. Bili so kakor ena velika družina. Nekega dne hodita Franc in Josip Scheuchenstuel, poznejši podpredsednik graškega nadsodišča, po trgu in poslušata godbo. Na vrsti je bila „Polka tremblante“. Tedaj reče Franc: „Josip, poskusiva zapomniti si ta komad in ga potem zaigrati.“ „Velja!“ — Polka se prične, prijatelja pa molčeč korakata po trgu, roko v roki in pazno poslušata. Po godbi gresta domov, in Franc zaigra Polko od prvega do zadnjega takta; Josip menda tudi.

Poleg vaj v šoli so imeli dijaki še posebne glasbene in pevske klube. Eden se je zval „Radežev kvartet“ (Sterger, Škrajnar, Šobar, Vovk), drugi „Ricingerjev oktet“ (Rus, Sattner, Pučnik, Reich, Böhm, Zajec, Mervec, Vončina), ki sta bila med seboj velika konkurenta, dasi so člani prijateljsko občevali med seboj. Ime sta nosila kluba od gospodarjev, ki so dali stanovanja za vaje na razpolago. Oktet je bil na višji stopnji, a tudi kvartet je storil svojo dolžnost.

Nekega dne se vozi oktet po Krki blizu otočiča, kateremu so dijaki dali ime „Madagaskar“. Videli so, da se Radežev kvartet izprehaja na potu proti „Portovaldu“. Tedaj intonira Rus, ki je z lahkoto dosegel visoki „c“, pesem „V Gorenjsko oziram se“, toda malo terco višje. Oktet je bil prepričan, da bo Radežev kvartet odpel refren „Gledal na Triglava“ v običajnem pianissimo. Zgodilo se je, toda Sterger je moral napeti vse moči, da je bil kos odpevu v tako visoki legi.

V oni dobi so se našli po gimnazijah dobri tenoristi, ki so imeli zvonke glasove, da jih je bilo veselje poslušati.

Zakaj je bilo takrat toliko dobrega pevskega materiala? — Mladičji so bili krepkeji nego dandanes in cigaret takrat še ni bilo. Danes pa kadi malone vsa mladina in sicer v oni nežni dobi, v kateri se izpreminja glas. Več ji je za škodljive cigarete, nego za zvonkost glasú. In tako je prišlo, da dandanes kaka gimnazija, ki broji morda 5—600 dijakov, nima enega dobrega tenorista, — in to je jako žalosten pojav.

Izvolil si je dijak Franc frančiškanski red, ki se mu je primilil v občevanju z vnetimi redovniki. Kot novomašnik je bil l. 1874 poslan v Novo mesto za učitelja na ljudski šoli in ob enem za učitelja petja na gimnaziji. Tukaj je tudi kot gvardijan uspešno deloval 16 let. — V Ljubljani se mu je nudilo širše delovanje osobito na glasbenem polju, katero je venčal s krasnim oratorijem.

II. Oratorij „Assumpta“ je bil v slovenskih listih že toliko opisan in ocenjen, da je pač tudi bravcem našega lista dovolj znana njegova vsebina in porazdelitev. Le to je omeniti, da je hvale vredno, ker je skladatelj ostal v harmoniji in melodiji na klasičnih tleh, ter se ni posluževal novejših secesionističnih struje, katera se žal siloma usiljuje tudi med nami Slovenci, vajenimi najlepših melodij in čiste harmonije. — Solopartije so bile izvrstno s krasnimi grli izpejane, in „Glasbene Matice“ pevski zbor pa zasluži navdušeno priznanje in neomejeno pohvalo; takih zborov Avstrija nima dosti na izbiro. G. Hubad je mojster kot zborovodja, na katerega smo Slovenci lahko ponosni.

S tem Oratorijem je postavljen markantni zgodovinski mejnik v razvoju naše narodne glasbe, in le želeti je, da bi se na tej začetni poti razvijala naša slovanska glasba, za katero je naš narod navdušen in nadarjen kot malokateri. Upati je, da bo ta oratorij našel pot v daljni svet in proslavil tudi naš mali narod, ki napreduje na vseh poljih človeške kulture in umetnosti.

Dogodki barona Frik-Fraka.

Jagar mi jaga,
Oh, kaj mi pomaga,
Tičca nasprot' leti
Vstrelil jo bo.

(Narodna.)

V velikem strahu podam se proti županovi pisarni. Sinočne sanje so me še vedno vznemirjale „O jej, o jej, kaj bo pa zdej?“ šumelo mi je v ušesih, pred očmi pa mi je bila ona strašna pošast, ki sem jo gledal v spanju. Prvi pozdrav števca denarjev tudi ni bil ravno preveč prijazen. In če me že služabnik županov tako prijazno sprejme in tako ljubeznjivo pozdravi, kak sprejem in pozdrav me čaka šele pri županu.

Bil sem torej ves zmešan in nisem vedel, li naj grem k županu ali naj se kar obrnem. Toda slednjič se vendar ojunamim, in potrkam na duri, ki vodijo v županove prostore. Treba je vendar, če hočem še dalj časa ostati v mestu, legitimirati se in predstaviti g. županu, da pozneje ne bo kakih sitnosti. Zakaj, kakor sem sprevidel in spoznal, župan pod svobodnim solncem morajo biti jako natančni in hkrati jako občutljivi.

„Slovo sem torej strahu dal,
Junaško k Njemu se podal.“

Komaj potrkam drugič s prstom na duri, že začujem več glasov, moških in ženskih, ki mi kličejo: „Noter, prosto, herein.“ Kaj pa to, ali niso gospod župan sami? Zopet nov strah, a le za trenutek. Naj bo, kar hoče, jaz pritisknem na kljuko in odprem vrata.

In tu stojim pred jako mešano družbo. Najbolj se čudim, da je v županovi predsobi — spoznal sem namreč takoj, da nisem še v županovi prestolni dvorani, ampak šele v njegovi predsobi — toliko gospodinj. Kaj pa te hočejo sedaj ob 1/2 12. uri pri županu, ali ni v Novem mestu kosilo opoldne? kdo pa doma kuha? Opazil sem tudi nekega gospoda, bolj velike postave, ki je držal cilindar v rokah in ves nervozen pričakoval, kdaj pride na vrsto. Opazil sem pa tudi nekega duhovnika, ki je držal v rokah nek listek in bil videti jako veselo razpoložen. Jako sem se čudil, da pod svobodnim solncem še trpe ljudi, ki nosijo črno suktnjo in talar. Kot jetnik klerikalnega zmaja vaju občevanja s takimi ljudmi pristopim sedaj najprvo k temu duhovniku. Lahko me pozneje spozna, to pa ne bi bilo dobro, če bi se mu ne predstavil. Mogoče njegova beseda tudi pod svobodnim solncem še kaj velja, in to mi lahko kdaj še kaj koristi.

„Dovolite, prečastni, da se vam drznem predstaviti. Moje ime je baron Frik-Frak, najponižnejši in najudanejši sluga sv. katoške cerkve. Poslan sem semkaj, da si nekoliko ogledam naprave pod svobodnim solncem, in če najdem kaj pripravnega, vpeljemo to tudi v naši državi.“

„Prav, prav, me veseli, da ste se mi predstavili. No, kako se vam kaj dopade v našem mestu? Ste li že kaj doživeli?“

„Mislim, da v vašem mestu vsak kaj doživi, še predno dobro stopi na njegova tla in si otrese prah s svojih črevljev. Tudi jaz sem že veliko doživel, a sem komaj pol dneva tu. Toda predno govorim dalje, se drznem najponižneje staviti vam, prečastni, vprašanje, s kom imam čast govoriti. Smo sicer sedaj pod svobodnim solncem, a kakor sem iz tega kratkega prebivanja pod svobodnim solncem spoznal, se tu ne sme tako svobodno govoriti. Malo je manjkalo, da me niso že zaprli. Sicer pa“, obrnem se ves v strahu k okolustojecim, ko se spomnim, da ne smem izreči besede svobodno solnce, „gospoda moja, kaj ne, saj niste slišali iz mojih ust besede „svobodno solnce“.“

„Nič nismo slišali“, odgovoré vsi in se mi glasno zakrohóčejo, „prav nič nismo slišali“.

Jaz pa gledam zakaj se mi smejejo; saj vendar nisem zinil nobene neumnosti.

„Kakor vidite že na zunaj, gospod baron Frik-Frak, sem jaz duhovnik,“ je prijazen odgovor gospodov. „Ni se me torej treba bati, z menoj govorite lahko popolnoma svobodno.“

„Kako sem vesel, da sem vas dobil tu. Vi mi daste lahko nekaj pojasnil. Zakaj pravijo, da so tukajšnji gospod župan jako občutljivi in natančni, zato bi pa rad vedel, kako se vesti pred takim gospodom.“

„No, ni tako hudo. G. župan so sicer jako prijazen mož. Samo od sv. Matije sem so pa nekam vsi pobiti, otožni, klavrní in žalostni, kakor Savel, ko ga je hudi duh nadlegoval.“

„Ja, potem bi bilo pa tudi dobro zanje poiskati kakega moža, kakor je bil kraj David, ki zna brenkati na citre, da zabrenka pred njimi in da jim odleže.“

„Takih modrih mož je precej v mestu in mu tudi brenkajo na razne inštrumente, a nič ne pomaga, pobitost, otožnost in žalost nočeta izginiti z županovega obraza. Za nekaj časa odleže, ko pa se razgube glasovi, je pa zopet ogenj v strehi.“

„Ko stopim jaz pred župana, mu že nasvetujem kako sredstvo zoper to bolezen, saj jih poznam mnogo. Kaj pa, ako smem prašati, vi hočete pri g. županu?“

„Ej, moje kokoši mi delajo sitnosti. Ena mi je pljunila na cesto, tega pa iz higijeničnih ozirov ne bi smela storiti. Sedaj pa moram g. županu predložiti zdravniško spričevalo, da putka ni jetična, ampak popolnoma zdrava.“

„Kaj se tudi za putke brigajo g. župan?“ vprašam jaz.

„Da tudi, pa še za take, ki jih ni, in pri takih, ki jih nimajo“, seže v najin pogovor ves jezen gospod s cilindrom v roki.

„Poglejte, mene kliče g. župan tudi radi neke putke, ki je baje dala veliko pohujšanje vsej sosedovi kokošji družini. A jaz putke nimam drugače pri hiši kakor na krožniku.“

„Me smo pa tudi klicane radi naših kokošij k županu“, zakliče skoro enoglasno ves zbor gospodinj, „in to še ob uri, ko bi morale svojim možem in otrokom kuhati kosilo. Tako natančen je g. župan radi kokošij, tistega pa ne vidi, kako ponesnaženo je vse po mestnih ulicah drugi dan po semnjih. Za to naj se malo briga, za to, nas pa naj radi kokoši pusti pri miru. Če pa nas že kliče, naj nas pa takrat, ko imamo čas, ne pa ko treba kuhati.“

„No, no“, potolazim razjarjeno ženčad, „bodite mirne. Vidite, nek red mora biti v mestu, in kdor ga hoče napraviti, mora pri malem začeti. G. župan je začel pri putkah, pozneje pridejo pa tudi ljudje na vrsto.“

(Dalje prihodnjic.)

Dopisi.

Iz Adlešič, 2. maja. Ker sem popisal v svojih dosedanjih dopisih v „Dol. Novicah“, kakšno vreme smo imeli pri nas letos v prvih treh mesecih, naj sporočim tu še o aprilu. Prve tri mesece sem pohvalil, da smo imeli večinoma prav lepo in ugodno vreme v zimi in v začetku spomladi, res pray nenavadno, a aprila pa ne morem hvaliti, ker je ostal hudomušen, kakor je navadno vsako leto, vsaj je njegovo vreme v pregovoru, a letošnji april nam je pa vzel še vse upanje na dobro sadno in vinsko letino, katero smo gojili, ko je vse tako lepo pokazalo. Že začel je prav grdo. 1. in 2. smo imeli prav grdo, mokro in hladno vreme. — 4. in 5. pa je bil toplomer na ničli, imeli smo led na vodi. Mraz teh dveh dni nam je posmodil vse orehe, po nekodí pa tudi belice (slive) in cibore. Zatem pa smo imeli 5 prav lepih in gorkih dni do 9. Tega dne po noči okrog 11. ure pa je nastal hud vihar, ki je tudi precej raztrgal slamnate strehe, in začelo je snežiti in je snežilo do 7. ure drugega dne. 12. pa je dopoldne hudo deževalo, popoldne pa par ur snežilo, kakor po zimi. Ker se je pa potem zvečer zjasnilo, in je bilo potem celo noč jasno, imeli smo drugi dan, 13. aprila, zjutraj — 1 stopinjo mraza. Tako mrzlega dne že nismo imeli od 18. febr. Mraz tega dne nam je vzel vse rano sadje, ki je bilo ravno v najlepšem cvetju, pa tudi trto nam je uničil po večini, ker je bila že več ali manj odgnala. Drugi dan pa smo imeli zjutraj celo poldrugo stopinjo mraza. Mraz je posmodil celo perje na nekaterem sadnem pa tudi drugem drevju, kakor na hruškah, lipah, hrastih, ki je kar počrnelo. Potem pa smo imeli do konca meseca skoraj zmirom grdo, hladno, včasih kar mrzlo in prav mokro vreme, ker je večkrat deževalo, vsled česar je zaostala vsa letina v rasti. Ljudje niso mogli skoraj nič delati. Mraz, sneg in obila mokrota so pa uničili veliko hroščev, kar je edina dobrota letošnjega aprila.

Krško 6. maja. Občinski odbor je danes soglasno za župana izvolil gospoda dr. Janka Hočevnar. Svetovalci so za leskovsko faro: Ivan Pfeifer, c. kr. poštar, ob enem županov namestnik, Martin Avguštin iz Goleka, Ivan Kerin iz Dolenj, Alojz Vizlar iz Velike vasi. — Za krško faro: Ivan Golob iz Krškega, Franc Gunčar iz Čreteža, Jožef Pirc Zgor. Pijavsko. — Za svetoduško faro: Alojz Debevc iz Ardra, Andrej Pirc iz Ravnij, Ivan Cerovšek iz Vel. Trna. Tudi svetovalci so bili izvoljeni soglasno. Bog daj novemu odboru pogum in srečo v delovanju za blagor te obširne občine.

Iz Italije. Po krepčilem počitku sva slovenska dva potnika že zjutraj šla ogledovat mesto Bologno. Čeravno je Bolognija velika, ima nad 100.000 prebivalcev, vendar je mogoče v enem dnevu pregledati dokaj znamenitosti. Videla sva mnogo cerkev, tako cerkev sv. Petronija, ki prekaša po svoji velikosti vse cerkve kranjske dežele, cerkev sv. Dominika s krasnimi kapelami, cerkev sv. Jakoba, sv. Štefana, stolno cerkev in druge. Pod velikanskim baldahinom v cerkvi sv. Petronija je bil kronan rimskokenemški cesar Karol V., zadnji cesar, ki se je dal od papeža kronati. „Museo civico“ vsebuje jako zanimive izkopine iz egipčanskih in staro-rimskih časov. Akademija lepih umetnosti ima mnogo krasnih slik, med katerimi nama je najbolj ugajala ona sv. Cecilije od Rafaela. Naravnost veličastno je tukajšnje pokopališče. Poleg njega je krematorij, v katerem sežigajo tiste mrličke, ki so to želeli. — Drugi dan sva se peljala v sicer majhno, a zgodovinsko važno mesto Ravenna. Vreme je bilo slabo, vendar pa sva si lahko ogledala več znamenitih poslopij, ki pričajo o tem, da je bila Ravenna nekdanj prestolnica nekterih rimskih cesarjev in pozneje gotških kraljev. Iz teh časov je ohranjeno mnogo cerkev, nagrobnih spomenikov itd. Posebno znamenita je cerkev sv. Vitala

in Placidina nagrobna kapela. — Vožnja iz Bologne v Florenco je bila naravnost divna. Vozili smo se skozi 22 predorov. Za vsakim predorom se je odprl čaroben razgled. Prišli smo v prekrasno Toskano, kjer so pričala zelena drevesa, da smo res v pravi Italiji. Naš cilj je bila prelepa Florencija. Tu smo videli mnogo umetnin, izmed katerih so prekašale vse one v Uficijah in v palači Pitti. Tu so nam z veliko ljubeznjivostjo razkazali vse prostore, v katerih stanujeta italijanski kralj in kraljica, kadar bivata v Florenci. — Najlepši pogled sva imela iz starodavnega mesta Fiesole, ker sva tudi videla na veliki četrtki cerkvene obrede v navzočnosti ondotnega škofa. — Zelo nama je tudi ugajala vožnja iz Florencije v Rim. Na veliko soboto sva videla v cerkvi sv. Petra vse cerkvene obrede, v navzočnosti več kardinalov, prelatov, škofov in drugih duhovnov. Občudovala sva prekrasno petje papeževnega cerkvenega zbora. Mislim, da mi ni treba popisati krasoto cerkve sv. Petra, ki je vsakomur že znana. Skoro še bolj se nama je dopadla cerkev sv. Pavla, v kateri sva bila veliko nedeljo pri slovesni sv. maši, ki jo je daroval neki kardinal. Posebno nama je ugajalo koralno petje, še bolj pa spremljevanje s harmonijem in z orglami. Opisati lepoto te cerkve je moje pero preokorno. Krona mojega popotovanja je bil pač sprejem od sv. očeta papeža Pija X. Tega ne pozabim nikdar. — V velikanskih starinah in razvalinah sva gledala zgodovino nekdanjih Rimljanov. Šla sva tudi po starodavni cesti, na kateri se je prikazal Kristus sv. Petru, kjer stoji sedaj cerkev „Quo vadis?“ (Kam greš?) Prijazni pater trapist naju je spremljal v podzemeljske katakombe sv. Kaliksta. Tu so se zbirali in pokopavali prvi rimski kristjani.

Nad vse lepa je bila vožnja iz Rima v Neapel. Ob obeh straneh so se vrstila slikovito ležeča mesta, naravnost veličasten pa je bil pogled na samostan Montè Casino, ki ga je ustanovil l. 529. po Kr. sv. Benedikt. Sedaj je v njem znamenito vzgojevališče. Proti večeru smo se pripeljali v Neapelj. Morali bi sicer videti že od daleč ognjenik Vezuvi, a megla ga je zakrivala. Žal da smo imeli tudi v naslednjih dneh slabo vreme, ki nam je precej oviralo ogledovanje svetovnoznanega mesta. Vzlic temu smo šli na Sv. Goro ali goro Sv. Martina, kjer se nahaja samostan menihov Kartuzijancev. Gospod opat, ki smo mu prinesli pozdrave pletterjanskih Kartuzijancev, nas je prijazno sprejel in okrepečal z izvrstnim šartrezom. Tudi ogledovanje razvalin mesta Pompeji, ki ga je uničil Vezuvi 79. l. po Kr., nam je močno pokvarjalo slabo vreme. Ravno zaradi tega nismo mogli iti tudi na otok Capri, temveč smo se vrnili preko Rima v Ženovo, kjer nas je pogled iz visocega hriba odškodoval za slabo vreme v Neaplju. — Ženova je prvo pomorsko mesto Italije. Odtod gre mnogo izseljencev v Ameriko. Tudi ulice v tem mestu so snažnejše nego v Neaplju, nekaj posebnega pa so mnogi predori, skozi katere vozijo tramvajski, železniški in drugi vozovi. Odtod pojdeva v Turin.

Domače in tuje novice.

Odlika. Naš dolenski rojak preč. o. Hugolin Sattner, župni upravitelj pri oo. frančiškanih v Ljubljani, je postal vitez Franc Jožefovega reda. Na mnoga leta.

Odlika. Gospodu županu Zuru v Kandiji izročila se je 2. maja t. l. po g. županu Sitarju diploma častnega občanstva občine Toplice za zasluge, katere si je stekel radi zgradbe raznih cest kot načelnik okrajnega cestnega odbora za vso občino Toplice.

Poročen je bil 4. maja v Ljubljani c. kr. avskultant pri tukajšnjem sodišču g. Vinko Strasser z gđ. Štefanijo Lenger.

Odlikovana je bila z diplomom in bronasto kolajno gospa Karolina Strauss v Pulju pri internacionalni razstavi kuharskega znanja dne 26. marca letošnjega leta za njeno iznajdbo kavinega ekstrakta, kateri se priporoča osobito popotnikom, družinam, samcem in vojaščini. Sprog gospe Strauss je rojak Metličan.

Občinsko. V Črnomlju je županom izvoljen g. Josip Doltar. On in vsi svetovalci so pristaši S. L. S.

Smrtna kosa. Dne 6. maja je umrl v Ljubljani Simon Pogačar, brat knezoškofa Pogačarja in tast g. vladnega svetnika dr. Dežela, bivšega tukajšnjega gimn. ravnatelja. Iskreno sožalje!

Šolsko. Gđ. Julija Prestor v Belicerkvi je imenovana za prov. učiteljico v Metliki. — Namesto na dopustu bivajoče učiteljice Jožefe Primožič je imenovan suplent Lovrenc Šuster.

Ljudsko šolstvo na Dolenjskem. Imenovani so: Jožef Gorišek, Adlešiči; Viktorija Svetek, Leskovec pri Krškem; Aleksandra Kordiš, Loški potok. — Ljudska šola v Sv. Križu pri Kostanjevici se razširi na tri razrede, v Podgradu na dva razreda, v Spodnjem Karteljevem na dva razreda.

Volitve za občino Šmihel-Stopiče je deželna vlada potrdila. Hinavski priziv ni dosegel svojega namena. Somišljenike prosimo, da javnosti pojasnijo ondodne razmere.

Dunajske občinske volitve so končane. Ves judovski, liberalni in socijaldemokratski tabor je bil po koncu, da strmo glavi krščanske socijalce. A ni se jim posrečilo. Krščanski socijalci imajo odbornikov 131, liberalci 20, soc. demokrati 10, razni 3.

Občinsko. V Št. Rupertu je pri obč. volitvah zmagala S. L. S. na celi črti. Liberalna nadutost je zadobila smrtni udarec.

Smrtna kosa. Umrli je 8. maja po noči g. davčni upravitelj A. Vavpotič po daljši bolezni ter bil ob mnogobrojni vdeležbi dne 9. maja pokopan. Pokopal ga je mil. g. prošt dr. Elbert. N. p. v m.!

Kranjska hranilnica v Ljubljani je letos darovala za Dolenjsko: Družbi sv. Vincencija v Novem mestu 200 K, bolnišnici č. usmišljenih bratov v Kandiji 2000 K, za popravo župne cerkve in podružnico sv. Petra in Pavla v Črmošnjicah po 300 K, za notranjo opravo župne cerkve v Šmihelu pri Žužemberku 300 K, za šolski čebelnjak v Št. Ruprtu 150 K, za napajališče živine v Št. Jurju pri Grospljem 200 K, družbi za konjerejo v Št. Jerneju 300 K, za šolski vrt v Hinjah 50 K, za vodovod v Črmošnjicah 2000 K.

Topničarsko. Vojna uprava je odredila, da se strelišče ob Savi pri Krškem opusti, ker ne odgovarja več sedanjim modernim zahtevam. Okolica s tem zgubi dokaj lepih dohodkov.

Vojaško. Oberst Tomše pl. Savskidol, poveljnik višjega artilerijskega kurza na Dunaju, je postal generalmajor. Čestitamo!

Oglas.

Iz proste roke prodam Klepčevo kmetijo

vl. št. 46 in 88. k. občine Dobravice pri Metliki na Kranjskem, ki obstoja iz: 27 parcel rodovitnih njiv, 22 parcel gozdov, stelnikov in pašnikov, 1 parcele vinograda, 12 letne nove trte, 3 parcel vrtov ali sadovnjakov s primernimi poslopji.

Posesstvo leži tik bodoče belokranjske železnične proge, nekoliko sežnjev od prostora, kjer bo stala bodoča mala postaja Dobravice, ter je dobre pol ure od mesta Metlika.

Več pove podpisani lastnik, pismeno ali ustmeno.

96-2-2

Josip Klepec, Joliet Ill., Amerika.

Konferenca Sodalitatis za novomeško dekanijo bo dne 23. t. m. Podgradom. Začetek ob 11. uri.

Zobozdravniško in zobotehnično prakso odvarja g. dr. Josip Strašek v Novem mestu zopet po pol-letnem presledku. — Pridobil si je za svoj atelje priznano izvrstno zobotehnično moč v osebi g. Filipa Ogriča iz Ljubljane ter zamore častitemu občinstvu postrči z strokovno dovršenim delom. Izdeluje vsa v zobozdravniško prakso spadajoča dela. Zobozdravniške ordinacije se vrše vsak dan izvzemši nedelj in praznikov popoldne, od 11. ure popoldne do 1. ure popoldne, in za zobotehnična dela od 9. do 11. ure popoldne in od 3. do 5. ure popoldne.

Mestna hranilnica v Rudolfovem. Iz poročila o računskem zaključku za leto 1911 povzamemo: Denarnega prometa je bilo v letu 1911 K 6,288.882.58. Vseh vlog s prejšnjimi je bilo dne 31. decembra 1911 K 3,736.233.42. Posojila na zemljišča proti intabulaciji so znašala konec leta 1911 K 2,859.511.99. Konec leta 1911 je bilo menic K 494.284. Izposojila na vrednostne listine leta 1911 K 5.560. Posojila so se torej znižala za K 1317. Vrednostnih papirjev je imela hranilnica po kurzu 30. dec. 1911 pri upravi K 236.803.70. Čisti dobiček pri upravnem imetju znaša K 17.304.21. Saldo splošne rezerve znaša K 246.859.50, to je 6.60% vseh vlog. Posebna rezerva za kurzne izgube znaša K 2.730.98. Polovico čistega dobička iz leta 1910 je hranilnica v smislu § 7. svojih pravil z dovolitvijo vis. c. kr. deželne vlade razdelila takole: 1. Penzijski fond za uradnike K 2000; 2. mestni občini: a) za kanalizacijo in asanacijo mesta K 3000; b) za cesto k novi gimnaziji (drugi prispevek) K 1000; c) ubožni zaklad K 500; d) za učila ubogim deške in dekliške šole K 500; e) gasilnemu društvu K 250; 3. obrtni nadaževalni šoli za učila K 100; 4. gimnazijskemu podpornemu društvu K 200; 5. dijaški kuhinji K 400; 6. društvu za varstvo otrok K 100; 7. mestni godbi za godbeni pouk K 150; 8. društvu za olepšavo mesta K 200; 9. ženski bolnici K 250; 10. Vincencijevemu društvu K 50; 11. ljudski knjižnici K 100; 12. šolski kuratorij K 200; skupaj K 9000. Ker se posojilnice navadno ne pečajo z „menicami“, imajo tisti, ki si rajši izposojejejo na menice, priložnost zglasiti se pri „Mestni hranilnici“, katera je n. pr. l. 1911 eskomptovala

menic za 1,042.805 K, dobila pa vračil dolžnikov 1,211.186 K; konec l. 1911 jih je bilo še za 494.284 K. — Mestni hranilnici načeluje predsednik Albin Smola, vpok. višji sodni svetnik, pisarniški ravnatelj je Ivan Krajec, posestnik. Poleg njega ima zavod še 4 uradnike.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu aprilu 1912 je 214 strank vložilo 55.907 K 4 h; 267 strank vzdignilo 73.242 K 4 h; 8 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 13.000 K; stanje vlog 3,527.922 K 41 h; denarni promet 393.843 K 64; vseh strank bilo je 1081.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico (reg. zadruga z neomejeno zavezo) je imela meseca aprila 1912 denarnega prometa K 213.020.04. Vložilo je 139 strank K 43.990.20, a dvignilo 225 strank K 52.986.63. Posojil je bilo danih 78 strankam K 46.924. Novih zadrugnikov je pristopilo devet.

Občni zbor „Kmečke zveze“ za novomeški sodni okraj. V ponedeljek dne 13. maja t. l. ob polu 2. uri se vrši občni zbor „Kmečke zveze za novomeški sodni okraj“ v dvorani g. Windischerja v Kandiji s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo g. poslanca Jarca o političnem položaju; 5. volitev načelstva; 6. slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Deželno kmetijsko šolo na Grmu so v soboto 4. t. m. obiskali gojenci četrtega letnika ljubljanskega učiteljskega. Šolsko vodstvo in učiteljstvo jih je najprijazneje sprejelo ter jim pokazalo in raztolmačilo bogate zbirke učil, orodja in strojev, lepo živino v moderno urejenih hlevih, gnojišča, čebele, uzorne sadne, trtne in zelenjadne nasade, nanovo napravljene pašnike in šolske kleti. Končno so jih še z izbornimi domačimi pridelki pogostili. Gojenci so navdušeni za kmetijski pouk in hvaležni slavnemu ravnateljstvu in učiteljstvu zapustili Grm.

Požar. V nedeljo dne 5. maja t. l. dopoldne ob kaki polu 11. je začelo goret v hiši Vavtavas št. 38, po domače pri Baronu. Ogenj se je neznansko hitro razširil na vse podstrešje. Domači ognjegasci pod vodstvom Ivana Kulovec so bili takoj na licu mesta z brizgalno. Na pomoč jim so prišli tudi ognjegasci s Toplic. Sreča v nesreči je bila ta, da je burja čisto na lahko vlekla, in se ogenj zraven stoječega, s slamo kritega skednja niti dotaknil ni. Zgorela je samo hiša z vsem, kar je bilo pod streho spravljene. Kakor skoraj pri vseh požarih, tako so tudi pri tem vzrok otroci. Gotovega pa se ne da nič dognati. Pogorelec Janez Bukovec je bil za neko malo vsoto zavarovan pri ljubljanski vzajemni zavarovalnici, vendar je vreden vsega pomilovanja.

K porotnim razpravam v Novem mestu, ki se pričnejo koncem tega meseca, bodo klicani sledeči gg. porotniki: Ivan Zupančič, posestnik in mlinar na Ponikvah pri Trebnjem; Matija Majerle, posestnik v Jelševniku pri Dobljčah; Ivan Rataj, posestnik v Lukovki pri Trebnjem; Anton Štrumbelj, posestnik iz Gornje Ajdovce; Franc Levstik, posestnik in gostilničar v Mal. Laščah; Ivan Schauer, trgovec v Črmošnjicah; Alojzij Pisansky, posestnik in gostilničar pri Sv. Križu; Franc Majzelj, posestnik in gostilničar v Beli cerkvi; Ivan Uhan, posestnik in gostilničar v Štefanu pri Veliki Loki; Matija Jaklič, posestnik na Jarčem vrhu pri Bučki; Jakob Kljun, posestnik in gostilničar v Ribnici; Jožef Zajc, posestnik in gostilničar na Dragi pri Beli cerkvi; Alojzij Vehovec, posestnik v Žužemberku; Ivan Rus, lesni trgovec v Brežah, občina Jurjevca; Anton Turk, posestnik v Podhosti; Ivan Maurer, posestnik in gostilničar na Raki; Ivan Petschauer, posestnik na Podhosti pri Toplicah; Ivan Arkar, posestnik v Trečavasi pri Dvoru; Franc Zamida, posestnik na Vršnih selih pri Toplicah; Jožef Zupančič, posestnik in usnjar v Trebnjem; Štefan Kožar, posestnik in gostilničar v Črnomlju; Franc Gerald, posestnik v Krškem; Franc Knez, posestnik in trgovec v Št. Rupertu; Ivan Marn, posestnik na Jezeru pri Trebnjem; Franc Jordan, posestnik v Rutni vasi pri Beli cerkvi; Franc Loy, trgovec v Kočevju; Jožef Gnidovec, posestnik v Gornjem Lipovcu pri Ajdovcu; Ivan Grill, posestnik na Krapferjih pri Poljanah; Alojzij Radelj, posestnik v Spod. Ponikvah; Josip Turk, posestnik na Žvirčah; Ivan Kopina, posestnik v Radovljah pri Šmarjeti; Josip Štupica, posestnik v Žužemberku; Ivan Stukej, posestnik v Dobljčah; Jurij Papež, posestnik na Prevalu pri Žužemberku; Alojzij Šustarič, posestnik na Toplicah in Jožef Kek, posestnik na Pluski pri Vel. Loki, kot glavni porotniki. — Gustav Murn, posestnik in lektor v Rudolfovem; Fran Možina, posestnik v Rudolfovem; Ivan Mrvar, posestnik na Boričevem pri Rudolfovem; Andrej Skufca, posestnik na Potoku pri Rudolfovem; Jurij Košir, posestnik in gostilničar na Brodu pri Rudolfovem; Jurij Picek, posestnik in trgovec v Rudolfovem; Vladimir Vojska,

posestnik v Rudolfovem; Alojzij Windischer, posestnik in trgovec v Rudolfovem in Ivan Ferlič, posestnik in gostilničar v Rudolfovem, kot namestniki.

Izredno ugodno priliko k varčevanju nudi nakup srečk na obroke v korist „Slovenski Straži“. Kako hitro in lahko se vsak mesec izda za kako prav nepotrebno stvar več kot 4 K 75 vin.! Zgubljen denar, ki se nikdar več ne povrne! Kdor pa si naroči turško srečko ter jo odplačuje v mesečnih obrokih po 4 K 75 vin., ta pa denarja prav gotovo ne vrže vun, kajti vsaka srečka mora zadeti vsaj 230 kron in je tedaj to najmanjši znesek, ki ga prav gotovo nahrani. V srečnem slučaju pa zamore zadeti seveda tudi 200.000 frankov, in ta prilika se nudi že pri prihodnjem žrebanju dne 1. junija t. l. Kdor hoče tedaj štediti, v srečnem slučaju pa tudi obogateti, ta naj si kupi turško srečko v korist „Slovenski Straži“. Eno srečko zamore kupiti tudi več oseb na eno ime. — Opozarjamo na današnji oglas „Srečke v korist Slov. Straži“.

Gospodarske drobtine.

— **Tečaj za pridelovanje krme na Grmu.** Kmetijska šola na Grmu priredi 28. in 29. maja t. l. dvodnevni tečaj za pridelovanje krme s sledečim sporedom: V torek 28. maja. Od 2. do 4. popoldne: Setev detelje in trave na njivah za dvo- in večletno košnjo. Nakup potrebnega semena. Gnojenje deteljnih mešanic na šolskih njivah in v poskuševališču. — V sredo 29. maja: Od 8. do 10. dopoldne: Naprava novih travnikov. Najbolj važne trave. Sestava travniških zmesi. Množina potrebnega semena. Praktično razkazovanje semena in razdelitev uzorcev. Od 2. do 4. popoldne: Priprava zemlje in posetev travnikov. Poprava slabih setev. Gnojenje in zboljšanje slabih in starih travnikov. Praktično razkazovanje šolskih travnikov in travniških zmesi v poskuševališču. — Oddaljenim in podpore potrebnim udeležencem s Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot, in sicer le za železnico do Novegamesta in za hrano po 2 K na dan. Kdor se želi tečaja udeležiti ali s podporo tečaj obiskati, naj se prikladi do 20. maja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu.

— **Zatiranje hroščev.** Letošnje hroščevo leto je posebno rodovitno. Tega mrčesa je vse polno in nujno je treba, da ga zatiramo, kolikor mogoče. Vsa županstva imajo nalog, da nadzorujejo in pospešujejo pokončevanje tega škodljivca in vsak posestnik ima dolžnost, da se bojuje proti tej golazni kar se da. Žalibog pa, da vidimo pri nas vse polno gospodarjev, ki se vse premalo brigajo za te škodljivce in katerim se zdi, da je otresanje in uničevanje hroščev malo vspešno in malovredno delo, s katerim naj se otroci pečajo, če imajo veselje za to. Da, tako naziranje glede hrošča imamo po naših krajih! In vse odredbe, ki se izdajo v tem oziru, se zde za sitnosti! V tem pogledu smo res čudni pri nas. Drugod, kjer imajo dosti manj tega škodljivca, ga preganjajo na vse mogoče načine, pri nas pa, kjer ga imamo čuda veliko, — saj ga pasemo po mejah, vrtovih in gozdih — se pa malo, tako malo pobrigamo! Edino takrat, ko nam dela v zemlji škodo, takrat nas skrbi, takrat bi mu prišli radi do živega, sedaj pa, ko se nam ponuja, ko bi ga lahko otresali in uničevali, sedaj pa nimamo volje ne časa za to delo! Kedaj se obrne na bolje?

— **Mlekarstvo s črticami o živinoreji.** Priročna knjiga za mlekarje, odbornike mlekarskih in živinorejskih zadrug ter za ljubitelje mlekarstva sploh. Spisal Anton Pevc, deželni mlekarški inštruktor na Kranjskem. Prvi snopič s 104 slikami. — Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayer & Fed. Bamberg v Ljubljani. Cena 4 K. Knjiga obsega 178 strani, na katerih je pisatelj s skrbno pazljivostjo zbral vse ono, kar mora vedeti o mlekarstvu mlekar kakor tudi vsaki živinorejec, ki redi molzno živino. Prvi del tvorijo „Črtice o živinoreji“, ki razpravljajo o hlevih, o načinu krmljenja krav, o molži in nakratko tudi o svinjereji. — V drugem delu se peča pisatelj z mlekom, z njegovo naravno in kemično sestavo ter s činiteљи, ki morejo ugodno ali neugodno vplivati na sestavo in trpežnost mleka. Knjiga je bogato in zelo primerno ilustrirana, vsestransko dobra in je želeto, da posežejo po njej ne samo veščaki, temveč tudi vsi boljši živinorejci, zakaj v mlekarstvu je velik zaklad, ki se dosedaj pri nas vse premalo izkorišča.

Raznoterosti.

Samo resnica iz ust izkušenih ljudi dokaže več, nego vsako koristolovno priporočanje. — G. dr. Neugebauer iz Dunaja piše: „Vaš Elzafluid“ se je nekemu 83 letnemu možu, ki trpi na sklerozni arterij, od prijateljske strani nasvetoval, da z njim prežene mišično slabost v nogah. Resnica je, da je vribavanje

tega zdravila dobro učinkovalo in ta gospod sedaj sam priznava, da veliko lažje hodi.“ — Gospod dr. R. Schmidt v Pitten, Nižje Avstrijsko piše: „Z Vašima Elza preparatoma, osobito z „Elzafluidom“ dosegel sem krasne izide in jih mnogostransko tudi priporočil.“ „Fellerjev Fluid“ se naroča pri dvornem lekarju E. V. Fellerju v Stubici, Elsaplatz Nr. 287 (Hrvatsko), odkoder se razpošilja za 5 kron poštne prosto 12 majnih, 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici.

Slovstvo. Krmar Milanovič. Povest. Založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Cena K 1'40, vez. K 2'20. Povest „Krmar Milanovič“ nam opisuje življenje na morju ter potop velike ladije. Le malo ljudi more rešiti golo življenje v malem čolničku, s katerim se igrajo celo mali morski valovi kot z orehovo lupino. — Uprav zdaj ob potopu „Titanika“ je ta spis silno zanimiv. Milanovič se reši. Pride v Avstralijo in slednjic se vrne na Slovensko. Toplo priporočamo.

Loterijske številke.

GRADEC,	27. aprila	57	1	22*	67	9
TRST,	4. aprila	17	9	27	20	72

Listnica uredništva:

V Kandijo: Prepozno došlo. Najbrž Vas intervjuva v kratkem baron Frik-Frak.

Dražbeni oklic.

E 10/12	E 119/12	E 195/12	E 195/12
9	5	5	5

Pri spodaj oznamljeni sodnji v izbi št. 8 bo dražba sledečih zemljišč:
I. Dne 17. maja dopoldne ob polu 10. uri vlož. št. 44 in 843 k. o. Podturn, obstoječih iz hiše, gospodarskih poslopij, pašnika in 5 njiv, cenjenih na 1169 K 32 h.

II. Dne 28. maja 1912 dopoldne ob 10. uri vlož. št. 272 in 770 k. o. Brusnice in vlož. št. 116 k. o. Polhovica, obstoječih iz 2 hiš, gospodarskih poslopij, njiv, travnikov, gozdov, pašnikov, 1 vinograda s hramom in pritkline, obstoječe iz stiskalnice, 1 soda, 1 skrinje in 1 kadi.

Nepremičnine so cenjene na 8718 K, pritkline pa na 30 K.
III. Istega dne ob polu 10. uri dopoldne vlož. št. 422, 476, 532, 535 k. o. Smolinjvas in 345 k. o. Kandija, obstoječih iz hiše, svinjaka, pōda in šupe, vrta, 3 njiv in gozda, cenjenih skupaj na 4875 K.

IV. Dne 4. junija 1912 dopoldne ob polu 10. uri a) vlož. št. 54 k. o. Kandija, obstoječ iz hiše in 2 vrtov; b) vlož. št. 706 iste k. o., obstoječ iz njive in kozolca; c) vlož. št. 574 k. o. Smolinjvas, obstoječ iz gozda, cenjenih ad a) na 8040 K, ad b) na 660 K, ad c) na 350 K.

Najmanjši ponudek, pod katerim se ne prodaje, znaša: ad I. 779 K 55 h, ad II. 5812 K, ad III. 3250 K, ad IV. a) 5360 K, b) 440 K, c) 233 K.

Dražbene pogoje in listine, tičoč se nepremičnin, smejo tisti, ki želé kupiti, pregledati pri tej sodnji v izbi št. 5 med opravljenimi urami.

C. kr. okrajno sodišče Rudolfovo, oddelek II.,
dne 16. aprila 1912.

113

Preklic.

112

Podpisana prekličem besede, ki sem jih v jezi izrekla zoper Alojzija Žura iz Družinske vasi, da je od bolnega prasiča klobase prodajal, kar pa ni res, je laž. Alojzija Simončič.

Poslano!

Preteklo leto napravili smo v Zg. Brnik-u pri Kranju vodovod v obsegu približno 1500 metrov. Cevi in potrebni material dobavila nam je po nizkih cenah občeznana tvrdka in edini založnik svetovnih kosilnih strojev „Deering“

Fr. Stupica v Ljubljani.

Čutimo se torej dolžni izraziti omenjeni tvrdki tem potom za točno in kulantno postrežbo vse priznanje.

Obešem pa priporočamo vsem onim, ki nameravajo napraviti vodovode ali nabaviti karkoli v železniško stroko spadajočega, da se obrnejo zaupno na označeno tvrdko.

Zg. Brnik pri Kranju, dne 3. svečana 1912.

Zorman in drugi.

70-74

Štirje pari utrjenih tovornih konj z vozom in opravo vred se po ugodni ceni prodajo. Kje, pove upravništvo „Slov. Naroda“. 117

MOJA STARA

38-24-7

skušnja je in ostane, da je za odstranitev pég, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne in mehke kože ter bele polti najboljše sredstvo svetovno-znano milo „Steckenpferd-Lilienmilchseife“ znamke Steckenpferd tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. Komad po 80 h se dobi v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah parfumov in vseh v to stroko spadajočih trgovinah. — Istotako se priporoča Bergmannova lilijina krema „Manera“ kot izborno sredstvo za ohranitev nežnih, belih, ženskih rok; lonček po 70 h se dobi v vseh trgovinah.

Dr. Buh odšel na orožno vajo

in mesca maja vsled tega ne ordinira. Vrne se
114 prve dni junija.

Oskrbništvo Ruperčvrh

116

pošta Kandija pri Rudolfovem, Kranjsko

priporoča svoje **najboljše seno iz travnikov in senožet**

popolnoma subo, od K 8.— za 100 kg, na Ruperčvrhu. Ob enem uljudno naznanja, da se vrši letos dražba za oddajo 20 travniških parcel v nedeljo dne 19. maja ob 2. uri popoldne.

Nadalje se oddaja na mestu pri parni žagi v Gor. Suhodolu odpadke bukovega lesa in žaganja po K 1.— do K 2.— za voz.

Nadalje se naznanja, da se bode v Gorjancih od sedaj naprej vsako soboto prodajalo in ne več po dvakrat v mesecu.

Naznanja se tudi, da se bode letošnja oddaja travnikov v Gorjancih vršila v nedeljo dne 19. maja ob 2. uri popoldne pri tamošnjemu gozdarskemu uradu.

Par konj skupno z omnibusom in njiva

ob Ločenski cesti, jako pripravna za stavbo, se iz proste roke proda. — Več pove lastnica Frančiška Medved, Ločenska cesta 231.

105-0-2

**Pri nakupu
Kathreinerjeve**

*je paziti nato, da se dobi
tudi pravi izvorni zavoj
s sliko župnika Kneippa
kot varovalno znamko
in z imenom Kathreiner.
Veliko je malovrednih
posnemkov.*

*Kathreinerjeva
prinese snečar v hišo.*

Tu Vam nudimo izvrstni Fellerjev rastlinski fluid takoimenovani „Elza fluid“, o katerem smo prepričani, da ublažuje bolečine, krepi in zdravi kite, žile in ude ter preganja vnetje. Isto učinkuje pomirujoče proti revmi, nervoznosti, bolenju, glavobolu in zobobolu, proti bolečinam v vratu, v križu in je izvrstno sredstvo proti migreni; okrepuje oči — sploh zavaruje proti posledicam prehlajenja, kakor kašlju, hripavosti, nahodu itd. — Pristno le z imenom „Feller“ na steklenici. 12 malih, ali 6 velikih, ali 2 specialnih steklenic franko K 5.—, 24 malih, ali 12 velikih, ali 4 specialnih K 8-60, in 48 malih ali 24 velikih ali 8 specialnih K 16.— poštne prosto.

Konečno naznanjamo, da se poslužuje tisoče ljudi z uspehom Fellerjevih odvajajočih rabarbara — in „Elza pil“ proti bolečinam v želodcu, krču, in proti pomanjkanju teka, gorečici, bruhanju, slabostim, kolcanju, napetosti, zabasanosti ter proti motenju prebavanja. Šest škatljic K 4.— franko.

Varujte se ponarejanja! Kdor želi pravi Fellerjev fluid in prave pile, naj naslovi svoje naročilo na

E. V. Feller, dvorni lekarnar v Stubici
Elsaplatz št. 287 (Hrvaško).

44-10-5

Posestvo na prodaj.

87-3-3

Poslopje v dobrem stanu, travnika za 3 glave govedi, primerno zraven njiv in gozda ter en vinograd. Cena 5500 kron. Plačilo po letih. Več se izve pri Fran-u Prijatelju, p. Tržišče, Dolenjsko.

Milijoni **Kašalj** hripavost, katar, zasli-
zdravijo ženje, dušljivi in oslov-
ski kašelj

s Kaiserjevimi prsnimi karamelami „s tremi smrekami“.

6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in pri-
vatnih oseb dokazuje gotov uspeh. - - -

Bonbončki jako dobro prijajo in so ugodnega okusa.

Paket 20 in 40 vinarjev, ovojček 60 vinarjev, se dobiva
pri lekarnarjih: 1-20-14

Karl Andrijanič in J. Bergmann v Rudolfovem.

Priden učenec ki ima veselje se učiti pekovsko obrt,
se sprejme. — Kje, pove uprava „Do-
lenjskih Novic“. 115

**Parna opekarna
v Zalogu - Breitenau**

naznanja, da je obče priljubljena, sedaj žgana

zarezana

in stavbena opeka

v veliki množini na razpolago in se zamore
takoj dobiti. Cena najnižja, kakovost izborna.

Naročuje se lahko po dopisnici. 46-0-5

Popolnoma varno naložen denar Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

 $4\frac{3}{4}\%$ 5-0-8

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadržnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

✦ SMRT ✦

kurjim očesom je „Burgit“.

Kajti z Burgitom se vsako kurje oko uniči gotovo v 6. dneh. Prvi poskus vas bo iznenadil. Stane komad 30 vin. Dobi se pri glavnem zastopniku : : : : : :

Ivan-u Svetec,

brivcu v Novem mestu, Glavni trg. 88-3-3

Naznanilo.

Staroznana Medvedova gostilna

na Ločenski cesti št. 231 je zopet odprta.

Za mnogobrojen obisk se priporočata sl. občinstvu najljudneje

Frančiška Medved in Ivan Šegedin,

109-2-2 gostilničar.

Srečke v korist „Slov. Straži“!

Turška srečka. — Šest žrebanj vsako leto. —
Glavni dobitek **400.000 in 200.000 frankov.**

— — Prihodnje žrebanje 1. junija 1912. — —

 Mesečni obrok 4 krone 75 vin.

Vsaka srečka mora zadeti najmanj 230 kron.

Že po vplačilu prvega obroka ima kupec izključno pravico do dobitkov.

Izredno ugodna skupina s 15 žrebanji vsako leto.

1 turška srečka.

1 srbska srečka iz l. 1888.

Glavni dobitek 100.000, 75.000 in 20.000 frankov.

1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz l. 1880.

Glavni dobitek 90.000 kron.

106-3-2

1 srečka dobrega srca.

Glavni dobitek 30.000 in 20.000 kron.

Mesečni obrok za to skupino 6 kron 75 vin.

Različne druge skupine srečk s 7 do 18 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po K 3-25, K 5-50, K 11, K 15-25 in K 23.

Pojasnila daje in naročila sprejema za Slovensko Stražo gosp. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19.

MOJ STARI

38-10-4

nazor je in ostane ta, da je proti prhljaju, prezačasni osivelosti in izpadanju las, kakor sploh za negovanje las, najboljšo sredstvo svetovnoznani „Steckenpferd-Bay-Rum“ znamke Steckenpferd, tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. — Dobi se v steklenicah à 2 K in 4 K v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah parfumov in brivnicah.

: **Edino pristno domače žganje!** :

Slivovka, Brinjevec, Grenčica, Planinski

-- liker, Višnjevca ter dobro znani --

„Carski hruškovec“

se dobi v trgovini „M. Seidi nasl.“

BRATA KOBÉ

- kjer prodajajo tudi v vsaki množini -

 „najbolj zanesljiva semena“

kakor: krmilno peso, repo, korenje, raznovrstne trave, čebulček, ter zanesljivo

-- „kranjsko in nemško deteljo“ --

Važno za trgovce in obrtnike!

Radi preselitve se proda **hiša**

v kateri je več let dobro idoča trgovina, na križišču treh cest, kjer se bode gradila nova železnica. — Naslov pove upravnistvo „Dolenjskih Novic“.

95-3-2

Lepo posestvo na prodaj.

Tik okrajne ceste blizu lepega trga na Spodnjem Štajerskem; lepi svet, pripraven prostor za kakega rokodelca ali tudi za malo trgovino; lepo dvoje poslopje, lepe njive, travniki in gozd. **Cena 6000 kron.**

Več se izve pri upravnistvu.

111-5-1